

VOORSTEL AAN B&W

Redactie
dhr. J.M. van Heiningen

Raadsvoorstel
x ja

Bespreekstuk
 ja X Nee

Datum
21 mei 2021

Uiterlijk behandelen op
25 mei 2021

Geheimhouding
 ja nee

Behandelen in commissie

Behandelen in raad
Juli 2021

Afschrift verzonden aan

Bijlagen

Onderwerp
OV-governance: Aandeelhouderschap GVB.

Conceptbesluit

Instemmen (door zowel het college van b en w en de burgemeester) met de 12^e wijziging Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam

Aan de Raad voorstellen:

- 1) Instemmen met de 12^e wijziging Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam
- 2) De raad vragen of zij wensen en bedenkingen heeft inzake de toekenning van het prioriteitsaandeel in de GVB Holding N.V. aan de Vervoerregio Amsterdam

Paraaf afdelingshoofd ROV :

Besproken met portefeuillehouder C.C.M. Korrel-Wolters: ja nee

B&W	Akkoord	Bespreken	Opmerkingen	Mede-adviseur(s)
Burg.				
Weth.				
Weth.				
Weth.				
Secr.				

besluit d.d.:

Samenvatting

Nederland is verdeeld in concessiegebieden voor het openbaar vervoer. Een OV-concessie is het recht om voor een bepaalde periode openbaar vervoer te verzorgen in het gebied van de betreffende OV-concessie. Meestal wordt deze concessie Europees aanbesteed. De openbaar vervoer concessie Amsterdam (2012 – 2024) is niet Europees openbaar aanbesteed, maar is onderhands gegund (“inbesteed”) aan vervoerder Gemeentelijk Vervoerbedrijf Amsterdam (GVB).

Er is een belangrijke voorwaarde gesteld aan een inbesteding. Volgens het Europees Hof moet de betreffende overheid (Vervoerregio), in de betreffende onderneming met een publiek belang (GVB), een bepaalde invloed hebben. Dit betekent dat de Vervoerregio zeggenschap moet hebben over GVB als voorwaarde om de concessie Amsterdam te mogen inbesteden. De Vervoerregio heeft nu al zeggenschap in GVB. Hiertoe is indertijd een overeenkomst gesloten met de gemeente Amsterdam, en de Vervoerregio. Amsterdam is hierbij eigenaar van het GVB en de Vervoerregio heeft invloed op de gemeente Amsterdam. Maar de Vervoerregio is tot het inzicht gekomen dat deze constructie (mede als gevolg van wetwijzigingen) thans minder robuust is dan voorheen werd gedacht. En dit moet wel het geval zijn om opnieuw te mogen inbesteden.

Om dit voor de nieuwe geplande inbesteding te ondervangen wordt nu voorgesteld om de Vervoerregio Amsterdam een prioriteitsaandeel in de GVB Holding NV toe te kennen. Via de nieuwe GVB statuten wordt er ‘prioriteit’ gekoppeld aan de besluitvorming bij twee van de zeven dochterondernemingen, namelijk GVB Exploitatie BV en GVB Railinfra BV. Omdat er v oor strategische onderwerpen voortaan bij unanimititeit beslist moet worden, moeten de twee partijen hier dus samen uit komen.

Bovenstaande zorgt voor de toekomst voor voldoende vereiste zeggenschap door de Vervoerregio Amsterdam.

Wat is de voorgeschiedenis

Nederland is verdeeld in concessiegebieden voor het openbaar vervoer. Een OV-concessie is het recht om voor een bepaalde periode openbaar vervoer te verzorgen in het gebied van de betreffende OV-concessie. Hoofdregel vanuit Europese en Nederlandse wetgeving is dat een concessieverlener, zoals de Vervoerregio, een concessie verleent door een Europese openbare aanbesteding.

Als uitzondering op de hoofdregel dat het openbaar vervoer moet worden aanbesteed is een onderhandse gunning mogelijk voor grootstedelijke en gecompliceerde OV-netwerken. Een onderhandse gunning betekent in dit geval het direct verlenen van de concessie aan GVB. We noemen dit ook wel een inbesteding. Er is wel een belangrijke voorwaarde gesteld aan een inbesteding.

Volgens een uitspraak van het Europees Hof moet de betreffende overheid (Vervoerregio), in de betreffende onderneming met een publiek belang (GVB) een bepaalde invloed hebben. Dit wordt omschreven als 'zeggenschap heeft als of het haar eigen diensten betreft'. Dit betekent dat de Vervoerregio zeggenschap moet hebben over GVB als voorwaarde om de concessie Amsterdam in te besteden.

Wat is er aan de hand

Sinds de investering van de concessie Amsterdam in 2013 is de vereiste zeggenschap in GVB georganiseerd via een Overeenkomst tussen de gemeente Amsterdam en de Vervoerregio. Via de Overeenkomst heeft de Vervoerregio invloed op GVB via de gemeente Amsterdam in haar rol als 100% aandeelhouder van GVB. Aan de huidige overeenkomst kleven verschillende nadelen, Dit uit zich ondermeer op het terrein van de communicatie en informatie, een wijziging in de zeggenschap over dochterondernemingen; en de overeenkomst lijkt inmiddels minder juridisch robuust door gewijzigde wetgeving. Dit betekent dat de overeenkomst zou moeten worden aangepast om deze opnieuw als basis voor een nieuwe investering, zoals het plan is, te kunnen gebruiken

Wat gaan we doen?

We gaan nu de invloed van de Vervoerregio op het GVB op een andere manier inrichten. Nu is die invloed nog indirect geregeld. In de huidige situatie is de gemeente Amsterdam 100% aandeelhouder van GVB. De gemeente heeft 20.000 aandelen. De Vervoerregio heeft invloed op GVB via de overeenkomst met de gemeente Amsterdam. Het voorstel is dat dit vanaf 1 januari 2022 anders wordt. De Vervoerregio wordt naast de gemeente Amsterdam ook aandeelhouder in GVB. Belangrijk hierbij is dat er voldoende 'zeggenschap' is van de Vervoerregio in GVB. Anders kan dit voor juridische problemen zorgen voor de Vervoerregio.

Het aandeelhouderschap houdt in dat de Vervoerregio één **prioriteitsaandeel** verwerft op het niveau van GVB Holding NV. Via de nieuwe GVB statuten wordt er 'prioriteit' gekoppeld aan twee van de zeven dochterondernemingen, namelijk GVB Exploitatie BV en GVB Railinfra BV. Hierdoor wordt er voor strategische onderwerpen voor deze domeinen bij unanimitie beslist. Dit betekent dat straks portefeuillehouder Ruigrok namens het DB deelneemt in de twee-jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen aan belangrijke beslissingen van het GVB

Door het prioriteitsaandeel is de Vervoerregio in haar rol van aandeelhouder daadwerkelijk aanwezig bij de GVB aandeelhoudersvergaderingen.

Daarnaast ontvangt de Vervoerregio in de rol van aandeelhouder alle aandeelhoudersinformatie. Niet enkel over één dochteronderneming zoals

voorheen, maar over GVB Holding NV en de zeven GVB dochterondernemingen (BV's)

In plaats van 20.000 aandelen zijn er dus voortaan 20.001 aandelen: nog steeds 20.000 voor Amsterdam en één prioriteitsaandeel voor de Vervoerregio Amsterdam. Nu lijkt 1/20.001e stem weinig om invloed uit te oefenen, maar door te bepalen dat de besluitvorming unaniem moet zijn, is dit voldoende. Beide partijen hebben elkaar nodig om tot besluitvorming te kunnen komen.

Daarnaast denken de drie partijen (Vervoerregio, Amsterdam, GVB) dat het aandeelhouderschap de eerder geconstateerde nadelen voortvloeiend uit de Overeenkomst verhelpt. Belangrijk hierbij is dat het voorgestelde prioriteitsaandeel van de Vervoerregio een aandeel is zonder een economisch belang. Dit betekent dat er geen financiële gevolgen zijn voor de Vervoerregio en daarmee de 15 gemeenten. Er geldt geen bijstortingsplicht indien de continuïteit van het GVB in het geding komt. Daar tegenover staat dat de Vervoerregio nagenoeg geen (namelijk voor 1/20.001 deel) dividend zal ontvangen.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Om het aandeelhouderschap mogelijk te maken moet de Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam (afgekort GR VRA) aangepast worden. Er moet een regelgevende basis, een zogeheten grondslag, gecreëerd worden. Die is er nu nog niet in de GR VRA. De colleges van burgemeester en wethouders, de burgemeesters en gemeenteraden van de 15 gemeenten moeten de GR VRA aanpassen.

Daarom ligt nu de 12e wijziging voor van de GR VRA waarin wordt voorgesteld:

- Een regelgevende basis te creëren zodat de Vervoerregio aandeelhouder kan worden in GVB (het nieuwe artikel 12 GR VRA).
- Tekstuele aanpassingen door te voeren naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie rechtsambtenaren én het feit dat de geformuleerde bevoegdheden van het dagelijks bestuur nog niet aansloten bij de bij wet geformuleerde bevoegdheden.
- Tekstuele wijzigingen door te voeren.

De Regioraad heeft op 18 mei ingestemd om het wijzigingsvoorstel vrij te geven voor besluitvorming door de colleges, de burgemeesters en de gemeenteraden en deze laatsten in de gelegenheid te stellen om hun wensen en bedenkingen te delen rondom het ontwerpbesluit 'verwerven prioriteitsaandeel in GVB.

Wat is het vervolg?

Na de besluitvorming door de colleges van burgemeester en wethouders, de burgemeesters en de gemeenteraden van de 15 aangesloten gemeenteraden, kan het voorstel opnieuw worden besproken in de Regioraad van oktober 2021, waarin ook de besluitvorming kan plaatsvinden.

Bij positieve besluitvorming kan de 12^e wijziging in werking treden en kan op basis van deze gewijzigde grondslag de nieuwe investering van de concessie Amsterdam aan de gemeente Amsterdam worden voorbereid. (Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de rol van onze gemeente in de Adviesraad die voor deze concessie is ingesteld, en waarin wij samen met de gemeenten Diemen en Amsterdam zitting hebben).
